

Wstęp

17 października 2011

11:20

Literatura:

Tadeusz Kudłacz *Programowanie rozwoju regionalnego*

Programowanie - wyznaczanie strategii rozwoju. Wiąże się z określoną zasadą programowania.

- Programowanie krótkookresowe -> Narodowy Plan Rozwoju na lata 2004-2006
- Programowanie średniookresowe -> np. Narodowa Strategia Spójności na lata 2007-2013
- Programowanie długookresowe -> Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2020

Obecnie wykorzystaliśmy ok. 30% środków zaplanowanych na lata 2007-2013. Umowy podpisane są na 65% środków.

Jesteśmy na 9 miejscu w UE pod względem wykorzystania środków. Jeżeli jednak weźmiemy tylko kraje o przyznanych dużych środkach (nie biorąc pod uwagę małych państw) jesteśmy na miejscu 3.

Strategia rozwoju jest **scenariuszem przyszłości**, jakościową wizją przyszłości. Jest programem, który składa się z celów, zadań, instrumentów i środków.

Korzyści procesu programowania

- Rozpoznanie mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń
- Racjonalne gospodarowanie posiadanymi zasobami
- Włączenie w proces programowania różnych podmiotów gospodarczych; aktywizacja społeczności lokalnych

W procesie programowania trzeba sobie odpowiedzieć na 4 pytania

1. Jaką pozycję zajmuje obecnie dany podmiot (gmina, miasto, województwo, etc.) na tle całego kraju i jakie są jego możliwości rozwojowe?
2. Jaka pozycja byłaby satysfakcjonująca w przyszłości i jakie cele strategicznie w związku z tym należy zrealizować?
3. Co utrudnia obecnie i co może utrudnić w przyszłości osiągnięcie pożądaney pozycji?
4. Co należy zrobić, aby przesunąć się z pozycji obecnie zajmowanej na pozycję pożądaną i osiągnąć sukces w ocenie społeczności lokalnej?

Etapy procesu programowania

1. **Diagnozowanie** - diagnoza stanu aktualnego; **analiza SWOT**
2. **Prognozowanie** - metody scenariuszowe; metoda burzy mózgów -> **metody heurystyczne**
3. **Negocjowanie** - wybieramy określone cele strategiczne do realizacji, **priorytety rozwoju**
4. **Ustalanie założeń programu i podejmowanie decyzji** - kto będzie odpowiedzialny za realizację poszczególnych etapów, jakie zadania będziemy realizować, jakich narzędzi użyjemy?
5. **Monitoring i kontrola** - czy istnieją sprzyjające warunki do realizacji strategii?

Misja -> wizja rozwoju -> zadania, instrumenty, środki.

Metoda drzewa celu

Przykład, rozwinięto tylko cel drugi, reszta analogicznie

Wizja:

1. Cel nadrzędny strategiczny 1 (obszar priorytetowy)

2. Cel nadrzędny strategiczny 2 (obszar priorytetowy)
 - a. Cel pośredni operacyjny 2.1.
 - i. Zadanie 2.1.1.
 - ii. Zadanie 2.1.2.
 - b. Cel pośredni operacyjny 2.2.
 - i. Zadanie 2.2.1.
 - ii. Zadanie 2.2.2.
 - iii. Zadanie 2.2.3.
 - iv. Zadanie 2.2.4.
 - v. Zadanie 2.2.5.
 - vi. Zadanie 2.2.6.
 - c. Cel pośredni operacyjny 2.3
 - i. Zadanie 2.3.1.
 - ii. Zadanie 2.3.2.
 - iii. Zadanie 2.3.3.
 - iv. Zadanie 2.3.4.
3. Cel nadrzędny strategiczny 3 (obszar priorytetowy)

Przykład celu strategicznego:

- Wzrost konkurencyjności
- Otwarcie makroregionu na świat

Przykład instrumentu:

- Kapitał prywatny
- Instrumenty organizacyjno-prawne władz samorządowych

Przykład preferowanego działania:

- Prywatyzacja
- Doradztwo ekonomiczne i prawne

1. **Diagnoza sytuacji ekonomicznej i społecznej mikroregionu i jej otoczenia**
 - a. Analiza systemowa i strukturalna
 - b. Analiza faktoralna determinant rozwoju
 - c. Ocena sytuacji marketingowej
 2. **Jakościowa analiza strategiczna mikroregionu oraz jego otoczenia rynkowego i pozarynkowego**
 - a. Analiza SWOT
 - i. Mocne i słabe strony sytuacji wewnętrznej
 - ii. Szanse i zagrożenia mikroregionu
 - b. Analiza synergii możliwości rozwojowych mikroregionu i jego otoczenia (TOWS)
 3. **Studia perspektywne**
 - a. Scenariusze, prognozy oraz modele rozwoju gospodarczego i społecznego mikroregionu i otoczenia
 - i. Scenariusze
 - ii. Prognozy i modele
 - 1) Rozwoju gospodarczego i społecznego
 - 2) Otoczenia rynkowego
 4. **Strategiczne drzewo celów rozwoju gospodarczego i społecznego mikroregionu**
 5. **Strategiczny program rozwoju gospodarczego i społecznego mikroregionu**
 - a. Programy funkcjonalne
 - b. Ustalenia strategiczne
 - i. Taktyczne i operacyjne programy rozwoju mikroregionu
 - c. Decyzje strategiczne
- Niepełne, bo skończyła wykład...*

Kroki do szczęścia

1. Ustalenie listy czynników, np.
 - Tempo wzrostu PKB
 - Stopa bezrobocia
2. Określenie trendu (rosnący, malejący, na tym samym poziomie)
3. Określenie siły wpływów (od -5 do +5)
4. Określenie prawdopodobieństwa siły wpływów (0-1)
5. Sporządzenie scenariusza optymistycznego (scenariusz, w którym bierzemy pod uwagę największą dodatnią siłę wpływów)
6. Obliczamy średnią siłę scenariusza optymistycznego
7. Realizacja scenariusza pesymistycznego (scenariusz, w którym bierzemy pod uwagę największą ujemną siłę wpływów)
8. Obliczamy średnią siłę wpływów
9. Konstrukcja scenariusza najbardziej prawdopodobnego (scenariusz, w którym bierzemy pod uwagę największe prawdopodobieństwo i odpowiadającą mu siłę wpływów)
10. Obliczamy średnią siłę wpływów
11. Konstruujemy scenariusz najmniej prawdopodobny, niespodziankowy (scenariusz, w którym bierzemy pod uwagę najmniejsze prawdopodobieństwo i odpowiadającą mu siłę wpływów)
12. Obliczamy średnią siłę wpływów
13. Sporządzamy wykres burzliwości otoczenia (ujmujemy średnią siłę wpływów wszystkich scenariuszy dla poszczególnych sfer otoczenia).

Przykład

Sfera społeczno-kulturowa

Czynniki/trendy w otoczeniu	Trend	Siła wpływu	Prawdopodobieństwo
Spożycie słodczy	Wzrost	+5	0,2
	Stabilizacja	+3	0,6
	Regres	-5	0,2
bezrobocie	Wzrost	-4	0,5
	Stabilizacja	-2	0,3
	Regres	+5	0,2
Zamożność społeczeństwa	Wzrost	+4	0,2
	Stabilizacja	+2	0,5
	Regres	-4	0,3
Programy promujące spożywanie słodczy	Wzrost	+2	0,3
	Stabilizacja	+1	0,6
	Regres	-1	0,1

Sfera polityczno-prawna

Proces prywatyzacyjny	Wzrost	+5	0,6
	Stabilizacja	+1	0,2
	Regres	-5	0,2
Nieuczciwa konkurencja	Wzrost	-4	0,2
	Stabilizacja	-1	0,6
	Regres	+4	0,2
"Czarny rynek"	Wzrost	-5	0,3
	Stabilizacja	-2	0,5
	Regres	+5	0,2
Ochronna polityka celna	Wzrost	+4	0,3
	Stabilizacja	-1	0,4
	Regres	-5	0,3

Integracja z UE	Wzrost	+5	0,7
	Stabilizacja	-1	0,2
	Regres	-3	0,1
Eksport	Wzrost	+5	0,4
	Stabilizacja	+2	0,5
	Regres	-5	0,1

Scenariusz optymistyczny

Wzrost spożycia słodczy	+5
Spadek bezrobocia	+5
Wzrost zamożności społeczeństwa	+4
Zwiększenie się ilości programów promujących spożywanie słodczy	+2
Średnia siła wpływu	+4

Przyspieszenie procesu prywatyzacyjnego	+5
Zmniejszenie się przypadków nieuczciwej konkurencji	+4
Spadek zakupów słodczy na "czarnym rynku"	+5
Dalszy wzrost integracji z UE	+5
Wzrost eksportu wyrobów cukierniczych	+5
Polityka celna przyjaźniejsza	+4
Średnia siła wpływu	+4,67

Scenariusz pesymistyczny

Spadek spożycia słodczy	-5
Wzrost bezrobocia	-4
Spadek zamożności społeczeństwa	-4
Zmniejszenie się ilości programów promujących spożywanie słodczy	-1
Średnia siła wpływu	-3,5

Scenariusz najbardziej prawdopodobny

Elementy scenariusza	Prawdopodobieństwo	Siła wpływu
Spożycie słodczy na dotychczasowym poziomie	0,6	+3
Wzrost bezrobocia	0,5	-4
Zamożność społeczeństwa na dotychczasowym poziomie	0,5	+2
Ilość programów promujących spożycie słodczy na tym samym poziomie	0,6	+1
Średnia siła wpływów		-4/+2

Model konkurencji Portera (pięciu sił)

Do analizy otoczenia bliższego

Sektor:

1. Liczba konkurentów

2. Struktura udziałów w rynku
3. Mapa grup strategicznych

Groźba pojawienia się konkurentów zależy od:

1. Wysokość barier wejścia
2. Atrakcyjność sektora
3. Wieku sektora

Groźba pojawienia się substytutów zależy od:

1. Wysokości barier wejścia
2. Atrakcyjności sektora
3. Wieku sektora
4. Szybkości zmian technologii

Siła oddziaływania dostawców zależy od:

1. Stopnia koncentracji sektora dostawcy
2. Uzależnienie jakości produktu finalnego od jakości wyrobu dostawcy
3. Niepowtarzalność wyrobu dostawcy
4. Łatwość kosztu i zmiany dostawcy
5. Dużego udziału dostawcy w tworzeniu zysku nabywcy
6. Możliwości podjęcia przez dostawcę produkcji wyrobu finalnego
7. Ostrości walki konkurencyjnej w sektorze dostawców

Siła oddziaływania klientów zależy od:

1. Stopnia koncentracji sektora odbiorcy
2. Uzależnienia jakości wyrobu finalnego od jakości wyrobu dostawcy
3. Niepowtarzalności produktu
4. Łatwości i kosztu zmiany dostawcy
5. Dużego udziału dostawcy w tworzeniu zysku klienta
6. Możliwości podjęcia przez klienta produkcji wyrobu
7. Ostrości walki konkurencyjnej w sektorze klientów

Program rozwoju obszaru wiejskiego na lata 2007-2013

12 grudnia 2011

11:22

4 osie (cele) strategiczne:

1. **Oś gospodarcza** - celem jest wzrost konkurencyjności sektora rolnego i leśnego
2. **Oś środowiskowa** - celem jest ochrona środowiska naturalnego na obszarach wiejskich
3. **Oś społeczna** - poprawa jakości życia na obszarach wiejskich i różnicowanie działalności gospodarczej
4. **Oś lider** - wzmocnienie aktywności lokalnej (inicjatyw lokalnych) na obszarach wiejskich (lokalne grupy działania skupione wokół liderów)

Misja programu

Wzrost konkurencyjności i wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich.

Zadania strategiczne

1. Oś gospodarcza

- a. Szkolenia zawodowe dla osób zatrudnionych w rolnictwie i leśnictwie
- b. Ułatwianie startu dla młodych rolników (premie)
 - i. Max 40 lat.
 - ii. 70% kwoty, którą dostanie (70tys. zł) przeznaczy na działania zgodne z biznesplanem
 - iii. Zobowiązuje się, że będzie prowadził gospodarstwo rolne co najmniej przez 5 lat od uzyskania premii
 - iv. Musi posiadać odpowiednią powierzchnię gospodarczą (nie większa niż 300ha, nie mniejsza niż średnia)
 - v. Musi spełniać minimalne standardy ochrony środowiska
- c. Wsparcie przemian strukturalnych w rolnictwie (renty strukturalne)
 - i. Rolnik w wieku 55-65 lat
 - ii. Rolnik nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty
 - iii. Rolnik prowadził nieprzerwanie gospodarstwo przez ostatnie 10 lat przed uzyskaniem renty
 - iv. Ubezpieczenie w KRUSie przez minimum 5 lat wstecz
 - v. Renta ma wysokość 150-265% najniższej emerytury
- d. Doradztwo rolnicze dla rolników i leśników
 - i. Nie więcej niż 1500 euro na jedno gospodarstwo, ale można skorzystać kilka razy za mniejszą kwotę
- e. Modernizacja gospodarstw rolnych
 - i. Najczęściej jest to zakup maszyn przez rolników
- f. Poprawa przetwórstwa i marketingu produktów rolnych i produktów leśnych
 - i. Nie mniej niż 100 tys, nie więcej niż 2mln
- g. Rozwój infrastruktury dotyczącej sfery rolnictwa i leśnictwa
 - i. Melioracje, wały przeciwpowodziowe i wszystko inne, dofinansowanie 100%
- h. Uczestnictwo rolników w systemach jakości żywności
 - i. Wsparcie dla grup producentów rolnych
 - i. Pod warunkiem, że te grupy będą zarejestrowane
 - ii. Może mieć różną formę - spółki, stowarzyszenia, spółdzielni, etc.
 - j. Wsparcie działań informacyjnych i promocyjnych prowadzonych przez grupę producentów rolnych
 - i. Np. promocja w środkach masowego przekazu
 - ii. Targi produktów rolnych
 - iii. Zwrot 70% poniesionych kosztów
 - k. Przywracanie potencjału produkcji rolnej po katastrofach

2. Oś środowiskowa

- a. Pomoc dla gospodarstw prowadzących działalność na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania, np. na obszarach górskich
 - i. Tzw. dopłaty wyrównawcze
 - b. Pomoc dla gospodarstw które mają powierzchnię:
 - i. 1-50ha -> 100% kwoty
 - ii. 50-300 ha -> 50%
 - c. Chronienie zagrożonych gatunków (Natura 2000)
 - d. Zalesianie gruntów rolnych i zalesianie gruntów nieużytkowanych rolniczo
 - i. Jednorazowe wsparcie za zalesienie
 - ii. Premia pielęgnacyjna (przez 5 lat)
 - iii. Premia zalesieniowa (przez 15 lat)
 - e. Odtwarzanie potencjału produkcji leśnej po katastrofach (np. po pożarach)
3. **Oś społeczna**
- a. Różnicowanie działalności w kierunku działalności nierolniczej
 - b. Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw
 - c. Usługi dla gospodarstw i ludności wiejskiej
 - d. Odnowa i rozwój wsi
 - i. Odnowa zabytków, obiektów sakralnych
4. **Oś lider**
- a. Funkcjonowanie lokalnej grupy działania
 - i. Pomoc dla lokalnych grup działania
 - ii. Pokrycie kosztów bieżącej działalności
 - b. Współpraca lokalnych grup działania w kraju i całej UE
 - c. Pomoc dla lokalnych grup działania, które realizują i wdrażają lokalną strategię rozwoju

Strategia lizbońska

9 stycznia 2012

11:22

Realizacja w latach 2000-2010, jednak jest kontynuowana w strategii Europa 2020.

Misją tej strategii jest dążenie UE do tego, by stała się najbardziej konkurencyjną gospodarką na świecie.

Obszary działania:

- **Gospodarczy**
 - Osiągnięcie średniego tempa wzrostu w UE na poziomie min. 3%.
 - Zwiększanie wydatków na B+R
 - Zwiększanie dostępu do internetu
 - Stworzenie sprzyjającego klimatu dla rozwoju przedsiębiorczości
 - Szybsze wdrażanie prawodawstwa unijnego
 - Liberalizacja rynku usług
 - Ograniczanie wielkości pomocy publicznej na cele strukturalne i jednocześnie ukierunkowanie tej pomocy na cele horyzontalne
- **Społeczny**
 - Zmniejszenie bezrobocia
 - Zwiększenie wydajności pracy
 - Zwiększenie wskaźnika stopy zatrudnienia OWM
 - Zwiększenie wskaźnika zatrudnienia kobiet w zatrudnieniu ogółem
 - Zwiększenie wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zatrudnieniu ogółem
- **Ekologiczny**
 - Zwiększanie udziału energii odnawialnej w energii ogółem
 - Wprowadzanie ekologicznych technologii
 - Transport przyjazny środowisku
 - Zmniejszenie emisji CO₂
 -

Wykluczenie cyfrowe - temu się przeciwdziała